

АДМІНІСТРАТИВНЕ, ФІНАНСОВЕ, ПОДАТКОВЕ ПРАВО

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/klj-2023-4.04>**ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ РЕАЛЬНОГО ТА ПОТЕНЦІЙНОГО
КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ**

Чернишова Валерія Юріївна,
доктор філософії в галузі права,
заступник директора з перспективного розвитку
Приватного вищого навчального закладу
«Фінансово-правовий коледж»
ORCID ID: 0000-0002-6974-1021

Статтю присвячено дослідженню доктринальних та нормативних підходів до визначення конфлікту інтересів у діяльності публічних суб'єктів. Особливу увагу присвячено аналізу наявних дефініційних категорій, таких як «реальний конфлікт інтересів» та «потенційний конфлікт інтересів», а також їх співвідношення із поняттям «приватний інтерес». Наведено міжнародні передумови важливості дослідження та виявлення недоліків у нормативному регулюванні конфлікту інтересів.

Наведені у статті приклади наукових підходів до визначення конфлікту інтересів дозволяють зробити висновки про їх узгодженість, що свідчить про наявність оптимального доктринального підґрунтя для подальшого вдосконалення законодавства. Також у роботі було охарактеризовано та проаналізовано зміст та ознаки наведених понять, визначено, що декларативний характер визначень не відповідає сучасним потребам у розрізі реалізації антикорупційної політики держави. Було з'ясовано, що законодавець застосовує дуалістичний підхід до визначення приватного інтересу, який є, з одного боку, ознакою наявності конфлікту інтересів, а з іншого – його безпосередньою складовою (як реального, так і потенційного).

Досліджено, що фіксування наявності конфлікту інтересів у діяльності публічних службовців є основою кваліфікації правопорушень та встановлення балансу публічно-приватних інтересів у державі, як однієї з цілей адміністративного права. На підтвердження цього наведені приклади адміністративної відповідальності за адміністративні правопорушення, які містять суб'єктивні та об'єктивні ознаки наявності конфлікту інтересів. Особливо з'ясовано, що відсутність чіткого прямого передбачення у чинних нормативно-правових актах наявності конфлікту інтересів в діяннях публічних службовців, провокує правові ситуації, в результаті яких будуть мати місце ознаки реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Зроблено висновок, що поточне нормативно-правове регулювання потребує ґрунтовного та глибокого доопрацювання в частині визначення елементів конфлікту інтересів. Особливо варто приділити увагу також розширенню та ідентифікації ознак конфлікту інтересів для правильної кваліфікації правопорушень.

Ключові слова: корупція, конфлікт інтересів, корупційні правопорушення, публічна служба, публічний службовець, суб'єкт владних повноважень, відповідальність за корупційні правопорушення, дискреційні повноваження, адміністративна відповідальність.

Chernyshova Valeriia. Problems of determining real and potential conflicts of interest in the activities of public service entities

The article is devoted to the study of doctrinal and normative approaches to determining the conflict of interests in the activities of public entities. Particular attention is paid to the analysis of existing definitional categories, such as «real conflict of interest» and «potential conflict of interest», as well as their connection with the concept of «private interest». The international

prerequisites for the importance of research and identification of shortcomings in the regulatory regulation of conflicts of interest are given.

The examples of scientific approaches to determining the conflict of interests presented in the article allow us to draw conclusions about their consistency, which indicates the existence of an optimal doctrinal basis for further improvement of the legislation. The work also characterized and analyzed the content and signs of the given concepts, it was determined that the declarative nature of the definitions does not meet the modern needs in terms of the implementation of the anti-corruption policy of the state. It was found that the legislator applies a dualistic approach to the definition of private interest, which is, on the one hand, a sign of the presence of a conflict of interests, and on the other hand, a direct component of it (both real and potential).

It has been investigated that recording the presence of a conflict of interests in the activities of public officials is the basis for qualifying offenses and establishing a balance of public and private interests in the state, as one of the goals of administrative law. In support of this, examples of administrative responsibility for administrative offenses are given, which contain subjective and objective signs of the presence of a conflict of interests. It was found out that the absence of a clear direct provision in the current regulatory legal acts of the existence of a conflict of interest in the actions of public officials provokes legal situations, because of which there will be signs of a real or potential conflict of interest.

It was concluded that the current legal regulation needs a thorough and in-depth revision in terms of defining the elements of conflict of interests. Separate attention should also be paid to the expansion and identification of signs of a conflict of interest for the correct qualification of offenses.

Key words: *corruption, conflict of interest, corruption offences, public service, public servant, subject of authority, responsibility for corruption offences, discretionary powers, administrative responsibility.*

Актуальність обраної тематики.

Покладені на публічну службу надії посилюють її роль у побудові та функціонуванні правової держави. Події, що відбуваються в Україні сьогодні додатково привертають увагу громадськості до результатів реалізації суб'єктами владних повноважень покладених на них завдань та функцій, а корупційна складова їх діяльності залишається центром уваги не лише уповноважених органів.

Конфлікт інтересів у контексті корупційних правопорушень займає вагоме місце з огляду на суспільні особливості, історичні негативні радянські традиції формування корпусу державних службовців, відсутність дієвих механізмів контролю та притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень під впливом реального та потенційного конфліктів інтересів. Чимало суб'єктивних факторів сприяли розвитку такої суспільної позиції, за якою конфлікт інтересів вважався соціальною нормою та перевагою у діяльності публічного службовця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Враховуючи активізацію діяльності антикорупційних органів у державі та виникнення ситуацій, за яких суб'єкти владних повноважень провокують та вчиняють корупційні правопорушення в умовах воєнного часу, питання конфлікту інтересів в межах діяльності публічної служби було і залишається предметом досліджень таких вчених, як А. І. Берлач, Т. Бодун, К. Бугайчук, Т. Василевська, А. Гайдук, П. Волянський, Д. Гудков, І. Лопушинський, О. Климович, Д. Ковриженко, О. Олешко, М. Рудакевич, С. Рівчаченка, С. Тертишна, Ю. Якименко, Н. Янюк та інших.

Незважаючи на наявність широкого кола наукових та публіцистичних джерел, які містять висвітлення запропонованої у даній статті проблематики, на думку автора, питання потребує додаткового глибокого аналізу з огляду на перманентні зміни у правовому регулюванні та у суспільному житті в цілому.

Метою статті є дослідження проблематики та особливостей визначення кон-

флікту інтересів у діяльності суб'єктів владних повноважень як корупціогенного фактору та з'ясування впливу сучасного тлумачення даних понять на рівень ефективності функціонування публічної служби.

Науковою новизною публікації є актуалізація підходів та правозастосовної практики по визначенню реального та потенційного конфлікту інтересів з огляду на механізми реалізації завдань публічної служби суб'єктами владних повноважень.

Методи дослідження. При підготовці даного дослідження автором було використано комплекс загальнонаукових методів пізнання (системного аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення), а також комплекс спеціальноюридичних методів, таких як формально-юридичний, порівняльно-правовий, формально-догматичний. Використання даних способів дослідження запропонованої проблематики дозволило комплексно підійти до досягнення поставленої у роботі мети.

Виклад основного матеріалу. Звертаючись до положень Основного Закону України, а також до конституцій інших розвинутих держав, не вдається знайти конкретної норми, яка б регулювала заборону публічних службовців діяти при наявності конфлікту інтересів, як і жодної згадки про корупцію. Проте, це не означає, що відсутність на конституційному рівні визначення даних понять є причиною розвитку корупції у державі: Конституція гарантує стабільність та сталість функціонування публічної служби, але не повинна містити буквальну деталізацію усіх можливих правових ситуацій.

Не зважаючи на це, світова спільнота у 20 столітті почала активніше звертати увагу на необхідність правового регулювання такого поняття, як «конфлікт інтересів» у діяльності суб'єктів владних повноважень. Так, Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб, схвалений Генеральною Асамблеєю ООН у 1996 році, містить Розділ 2 «Колізії інтересів та відмова від права»;

Європейський кодекс поведінки для місцевих і регіональних виборних представників (Рекомендації Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, 1999 р.) містить статтю 10 «Конфлікт інтересів», Модельний кодекс поведінки державних службовців, затверджений Рекомендацією Комітету Міністрів Ради Європи, 2000 р., містить статтю 13 «Зіткнення інтересів», як і більшість внутрішньодержавних кодексів етичної поведінки.

Положення частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» містить визначення реального та потенційного конфлікту інтересів. Так, відповідно до зазначеного закону, потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень; реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень [1].

Науково-теоретичні підходи до визначення конфлікту інтересів певним чином корелюються із законодавчим тлумаченням даного соціально-правового явища. Так, П. Волянський зазначає, що конфлікт інтересів – це ситуація, за якої особиста зацікавленість державного службовця може вплинути на об'єктивність виконання ним службових повноважень та функцій і за якої існує можливість виникнення протиріччя між особистою зацікавленістю державного службовця і законними інтересами громадян, організацій, суспільства, держави, що може спричинити нанесення шкоди цим законним інтересам громадян, організацій, суспільства [2].

Такий підхід видається, на нашу думку, дещо неточним в частині визначення суб'єктного складу відносин, обмеживши

його державними службовцями, проте, концептуально вірним.

Т. Бодун вважає, що конфлікт інтересів – це конфлікт між публічно-правовими обов'язками та приватними інтересами посадової особи, в якому службовець має свої особисті інтереси, що може негативно вплинути на виконання покладених на нього обов'язків та функцій [3].

На думку Н. Янюк, конфліктом інтересів слід вважати ситуацію, за якої особиста заінтересованість публічного службовця може вплинути на об'єктивність виконання ним службових повноважень, за якої існує можливість виникнення протиріччя між особистим інтересом публічного службовця і публічними, що може поставити під сумнів справедливість прийнятого рішення чи вчинення публічним службовцем інших дій [4].

В даному випадку, аналізуючи два запропоновані вище визначення, вважаємо за необхідне зазначити, що можливість наявності негативного впливу на виконання покладених на посадову особу може в свою чергу негативно позначитись на неправильному тлумаченні та ідейному допущенні можливості діяти в умовах конфлікту інтересів, оскільки будь-яка альтернатива «без меж», тобто несанкціонована державою чітко в положеннях законодавства, в діяннях посадової особи провокує займати таку особу вигідну для себе позицію з можливістю порушення закону.

Деякі науковці акцентують увагу на приватності як характеристиці та ознаки конфлікту інтересів: наприклад, А. Гайдук стверджує, що конфлікт інтересів виникає в ситуації, коли посадовець має приватні інтереси, які можуть впливати або видаються такими, що впливають на неупереджене й об'єктивне виконання ним службових обов'язків [5, с. 102], а О. Олешко визначає конфлікт інтересів як конфлікт між громадським обов'язком і приватними інтересами державного службовця, у якому державний службовець перебуває під впливом приватних інтересів, здатних відобразитися на виконанні ним своїх робочих обов'язків [6].

Цікавим для аналізу є підхід, висвітлений І. Пастухом, відповідно до якого конфлікт інтересів – це наявність приватного інтересу публічної посадової особи, який може вплинути або впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання нею як публічною посадовою особою дискреційних службових, представницьких або інших повноважень.

Автором також зазначено, що складовими конфлікту інтересів виступають: а) дискреційні службові, представницькі, а також інші публічні повноваження (у тому числі невідного характеру); б) приватний інтерес особи, яка реалізує такі повноваження; в) можливість впливу або вплив приватного інтересу на об'єктивність або неупередженість реалізації дискреційних службових або інших публічних повноважень та доведено недоцільність застосування у законодавчих визначеннях конфліктів інтересів слова «суперечність» як апіорної ознаки таких конфліктів [7, с. 26].

Важливим, на думку автора даної статті, є акцентування уваги на дискреційних повноваженнях, як елементу конфлікту інтересів, що підтверджує думку про недоцільність законодавчого підходу, який створює можливості для зловживання правами публічними службовцями.

Щодо приватного конфлікту інтересів, то є всі підстави вважати приватність частиною юридичної конструкції конфлікту інтересів. Положення статті 1 вищезгаданого Закону України «Про запобігання корупції» передбачає окрему дефініцію для приватного інтересу, під яким розуміється будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Законодавець застосовує дуалістичний підхід до визначення приватного інтересу,

який є з одного боку, як вже зазначалось, ознакою наявності конфлікту інтересів, а з іншого – його безпосередньою складовою (як реального, так і потенційного).

Визначення наявності конфлікту інтересів у діяльності публічних службовців є основою кваліфікації правопорушень та встановлення балансу публічно-приватних інтересів у державі. Положення статті 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» передбачає, що за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в частині 1 статті 3 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Таким чином, незважаючи на певну узагальненість визначень, види відповідальності передбачені досить конкретно.

Наприклад, Кодекс України про адміністративні правопорушення містить статтю 172-7 «Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів». Об'єктивну сторону даного правопорушення становлять діяння особи, що полягають у неповідомленні особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів або ж вчиненні дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів.

В примітці 1 до даної статті передбачено, що суб'єктами вчинення даного правопорушення є особи, зазначені у пунктах 1 та 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції». При цьому законодавець не регулює притягнення до відповідальності в умовах потенційного конфлікту інтересів, що є, на нашу думку, прогалиною, оскільки створює штучні умови для реалізації таких неправомірних намірів у межах здійснення публічними службовцями своїх повноважень. Це додатково можна обґрунтувати тим, що різниця між потенційним та реальним інтересом у межах передбачених дефініцій, зазначених у положеннях статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» поля-

гає у тому, що при потенційному конфлікті інтересів приватний інтерес у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, наявний, але (можливо, але точно не визначено законом) не реалізований, а при реальному конфлікті інтересів такий приватний інтерес вже реалізовано, що спричинило факт суперечності. Насправді, якщо ж аналізувати зміст вищевказаних визначень, важко погодитись, що вони є досконалыми, особливо це стосується визначення потенційного конфлікту інтересів, який має більш теоретичне значення [8].

Наявність конфлікту інтересів може проявлятися і в діях, які містять його ознаки, але прямо не є такими, що є конфліктом інтересів відповідно до законодавчих визначень.

Так, наприклад положення статті 172-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає адміністративну відповідальність за порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Об'єктивна сторона даного адміністративного правопорушення може полягати у порушенні особою встановлених законом обмежень щодо зайняття іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної та суддівської практики, інструкторської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю або у порушенні особою встановлених законом обмежень щодо входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації).

Також для дослідження вагомим є аналіз положення статті 172-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка встановлює адміністративну

відповідальність за порушення обмежень щодо одержання подарунків [8].

Таким чином, прямо не передбачаючи наявність конфлікту інтересів в діяннях особи (в наведених прикладах – діях) може створюватись правова ситуація, в результаті якої будуть мати місце ознаки реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Цікавою для порівняння на думку автора є кримінальна відповідальність за порушення умов про конфлікт інтересів. Так, Кримінальний кодекс України містить поняттями «корупційні кримінальні правопорушення» та «кримінальні правопорушення, пов'язані із корупцією». Кримінально-правовий підхід видається цікавим з огляду на передбачення положенням статті 45, що особа, яка вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень або кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, звільняється від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Приміткою до зазначеною статті передбачено, що корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до Кримінального кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 364-5, 368 – 369-2, а кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, відповідно до цього Кримінального кодексу вважаються кримінальні правопорушення,

передбачені положеннями статей 366-2, 366-3 [9].

В межах кримінально-правового аналізу наявність конфлікту інтересів може полягати в об'єктивізації та суб'єктивізації складу правопорушення. Це означає, що конфлікт інтересів може бути частиною об'єктивної сторони кримінального правопорушення (наприклад, використання влади та службового становища всупереч інтересам служби), а може бути частиною і суб'єктивної (наприклад, коли на кваліфікацію правопорушення мета вчинення останнього, яка може полягати у одержанні неправомірної вигоди).

Висновки. Таким чином, важливість та необхідність урегулювання конфлікту інтересів в діяльності публічних суб'єктів не варто недооцінювати. Міжнародна спільнота у міжнародно-правових актах, зокрема і у «Практичних заходах боротьби з корупцією» від 7 вересня 1990 року, прийняті на восьмому конгресі Організації Об'єднаних Націй, передбачено, що державна посадова особа не повинна мати можливість приймати рішення з будь-якого питання, яке стосується фінансових чи особистих інтересів відповідного кола родичів та знайомих (з огляду на сучасне тлумачення конфлікту інтересів, варто додати і власних) [10]. Поточне нормативно-правове регулювання потребує доопрацювання в частині визначення елементів конфлікту інтересів та розширення та ідентифікації його ознак для правильної кваліфікації правопорушень. Правильне законодавче, що вкрай важливо, доопрацювання даної проблематики дозволить значно підвищити показники ефективності публічної служби у державі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про запобігання корупції: Закон України №1700-VII від 14.10.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Волянський П. Б. Шляхи запобігання конфлікту інтересів на державній службі. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : електронне наукове фахове видання. 2014. № 6. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=726>
3. Бодун Т. Конфлікт інтересів як детермінанта реформування системи влади в Україні. *Збірник наукових праць НАДУ* / за заг. ред. В. П. Приходька. Київ : НАДУ, 2009. Вип. 2. С. 224–235.

4. Янюк Н. Конфлікт інтересів як причина корупції на публічній службі: правові засоби запобігання і протидії. Головне управління Держземагенства у Донецькій області : веб-сайт. URL: [http:// donoblzem.gov.ua/bibliot/Korupcia/Yanyuk%20 Konflikt%20interesiv.htm](http://donoblzem.gov.ua/bibliot/Korupcia/Yanyuk%20Konflikt%20interesiv.htm). (дата звернення: 10.10.2023).

5. Гайдук А. В. Запобігання конфлікту інтересів на публічній службі: проблеми законодавчого врегулювання. *Вісник академії адвокатури України*. 2013. № 1. С. 101–107.

6. Олешко О. Особливості управління конфліктом інтересів у сфері державної служби. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 1 (24). С. 254–265.

7. Пастух І. Д. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у публічно-правових відносинах засобами адміністративного права. Автореф. дис. на здобуття ступеня д.ю.н., Київ, 2021. 40 с.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

10. Практичні заходи боротьби з корупцією затверджені резолюцією Конгресу ООН з попередження злочинності та поведження із злочинцями в Гавані 27 серпня – 7 вересня 1990 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_785/conv

REFERENCES:

1. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy №1700-VII vid 14.10.2014 [On prevention of corruption: Law of Ukraine of October 14, 2014]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian].

2. Volianskyi, P.B. (2014). Shliakhy zapobihannia konfliktu interesiv na derzhavnii sluzhbi [Ways of preventing conflicts of interest in the public service]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok : elektronne naukove fakhove vydannia – Public administration: improvement and development: electronic scientific publication*. 6. Retrieved from: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=726> [in Ukrainian].

3. Bodun, T. (2009). Konflikt interesiv yak determinanta reformuvannia systemy vlady v Ukraini [Conflict of interests as a determinant of reforming the government system in Ukraine]. (Prykhodko, V.P. Eds.). *Zbirnyk naukovykh prats NADU – Collection of scientific works of the National Academy of Sciences*, 2. Kyiv : NADU. 2. S. 224–235. [in Ukrainian].

4. Ianiuk, N. Konflikt interesiv yak prychna koruptsii na publichnii sluzhbi: pravovi zasoby zapobihannia i protydii [Conflict of interests as a cause of corruption in the public service: legal means of prevention and countermeasures]. *Holovne upravlinnia Derzhzemahenstva u Donetskii oblasti – Head Office of the State Land Agency in Donetsk region: website*. Retrieved from: [http:// donoblzem.gov.ua/bibliot/Korupcia/Yanyuk%20 Konflikt%20interesiv.html](http://donoblzem.gov.ua/bibliot/Korupcia/Yanyuk%20Konflikt%20interesiv.html) [in Ukrainian].

5. Haiduk, A. (2013). Zapobihannia konfliktu interesiv na publichnii sluzhbi: problemy zakonodavchoho vrehuliuvannia [Prevention of conflict of interests in public service: problems of legislative regulation]. *Visnyk akademii advokatury Ukrainy – Bulletin of the Bar Academy of Ukraine*, 1. S. 101–107. [in Ukrainian].

6. Oleshko, O. (2015). Osoblyvosti upravlinnia konfliktom interesiv u sferi derzhavnoi sluzhby [Peculiarities of conflict of interest management in the field of public service]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia – State administration and local self-government*, 1 (24). S. 254–265. [in Ukrainian].

7. Pastukh, I. (2021). Zapobihannia ta vrehuliuvannia konfliktu interesiv u publichno-pravovykh vidnosynakh zasobamy administratyvnoho prava [Prevention and settlement of

conflict of interests in public-law relations by means of administrative law]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Kyiv. 40 s. [in Ukrainian].

8. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses of December 7, 1984] vid 7 hrudnia 1984 roku № 8073-X. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> [in Ukrainian].

9. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001] vid 5 kvitnia 2001 roku № 2341-III. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].

10. Praktychni zakhody borotby z koruptsiieiu zatverdzeni rezoliutsiieiu Konhresu OON z poperedzhennia zlochynnosti ta povodzhennia iz zlochyntsiamy v Havani 27 serpnia – 7 veresnia 1990 roku [Practical measures to combat corruption were approved by the resolution of the UN Congress on the prevention of crime and the treatment of criminals in Havana on August 27 – September 7, 1990]. Retrieved from: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_785/conv [in Ukrainian].